

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 41.

Indult Bétsből, Pénteken, Növényber' 18-dikán, 1831.

B é t s.

Ö Ts. K. Felsége méltóztatott Conrad Ferentz Jó'sef Urat, a' Nagy Méltóságú Erdélyi Udvari Canczelláriánál Udvari Agenssé kegyelmesen kinevezni.

L e n g y e l O r s z á g.

Titkos tanácsos Engel Ur, az ideig való Lengyel Igazgatósékek Praesidense, a' Tsászár nevében a' következő Proclamatiót botsátá a' Lengyelekhez:

„Ezennel tesszük közönségessé, hogy némelly gonoszszándékú emberek, azt a' hamis hírt terjesztették el, mint-ha a' törvényes Igazgatósékek tzélja a' volna, hogy a' Lengyel parasztokat, az ö Uroknak alattvalóivá tegye. Békességben lévő Lakosok! Ne hidjetez az e' féle gonosz és veszedelmes sugallásoknak. Felséges Uralkodónknak és Urunknak nevében adom tudtokra, hogy a' ti Királyotok és Atyátok a' ti nyomattástokat nem tsak nem akarja, de sőt inkább a' töle rendelt Igazgatósékeknek azt parantsolja, hogy az a' ti boldogságokat előmozdítani minden módon igyekezzenek. Folytassátok békességben a' közjóra szükséges foglalatosságaitokat, tegyétek egész engedelmességgel kötelesegeiteket, és győződjetez meg a' felől, hogy ti, a' titeket illető jussaitok birtokában nem tsak meg fogtok maradni, hanem hogy állapototok jobbításán az

Igazgatósékek szíve szerént fog munkálkodni. — A' Tsászár parantsolatja szerént Kaminski, Rozycki és Rybinski lengyel Generálisokra 's a' vezérlések alatt volt seregben szolgáló nagyobb Tisztekre nézve, a' kik t. i. katonáikat, még a' Varsó bevétele és így Lengyel Ország meghódolatása után is hadra vezetvén, vért ontani meg nem szüntek, és a' kik az Orosz seregektől nyomattatván, fegyvereiket idegen földön tették le, mint olyan embercek, a' kik ezen tselekedetek által a' Tsászártól ígért Amnestia jótéteményére magokat megtalantokká tették, éppen az a' Rendelés alkalmaztatódik, melly Sept. 20-kán (Oct. 2-kán) a' Romarino seregére nézve tétetett. Ebben a' Rendelésben nevezetesen a' Tsászár azt határozta: hogy Romarinonak, és seregében lévő mind azon Tiszteknak, kik vele együtt az Ausztriai birtokokban kerestek magoknak menedék helyet, az Orosz Tsászárságba vagy a' Lengyel Királyságba való visszatérés meg ne engedtessek. A' később teendő Rendeléseket azokra nézve, kik e' jelenvaló parantsolat alól, valami okért kivevődhetnek, a' Tsászár magának tartja.

Ö Felsége az Orosz Tsászár, Főhadí Vezér Hertzeg Paskievitsnek ajánlására egy Szevoynicki nevű Vilnai Nemes embert, — a' kinek egyébb rangja nem volt, és a' ki a' Revolutio

kiütése alkalmával az ő parasztjaitól a' fegyvereket elszedvén, azokat a' katonai törvénytöréseknek által adta, maga pedig önként állott az Orosz sereg közé katonának 's azzal együtt hadakozott a' felkölteken ellen, melly által magát nyilván való veszedelemre tette ki, illy ritka hűségű szolgálatjáért — titularis tanácsosnak nevezett ki.

Hadnagy Petrynski Vintzen-tzet pedig, ki azon Insurgensek között állott, a' kik egy Wiereinski nevű nemes ember vezérlése alatt, az Ausztriai határszélekhez mentek olly izéllal, hogy magokat Dwernicki seregével egyesítvén, Orosz Ország ellen támadjanak, ugyan csak a' Császár nemességétől 's rangjától megfosztván, Szibériába küldötte.

Hertzeg Paskievits, a' Fő vezérsége alatt levő sereg között Oct. 27-kén Ő Felsegének a' Császárnak következő napi parantsolatját tette közönségesé: „Katonák! Várakozásunknak eleget tettedek. Midőn a' fellázadt Lengyel Országban a' tsendesség vissza állítását 's a' haza őltalmazását reátok biztuk; megmutattátok, hogy a' Haza bekességének 's betsületének érdemes őrei vagytok. Alig jöttetek Taurisból és Driánopolyból haza, a' midőn ismét egy neki keresedett ellenséggel való háborúhoz kezdettetek, 's annak nehézségeit meggyőzvé, a' Visztula, Búg és Narev folyóvizeinek partjain, a' Varsó lapájain véghez vitt halhatatlan tetteitek által, új fényvel vontátok be az Orosz fegyvereket. A' sors szenvedéseiteknek jó végét adta, a' zendülés letsilapodott, a' Lengyel Királyság az Orosz Császársághoz vissza került, 's magok a' meggyőzöttetek áldják győzedelmünket, midőn látják, hogy az ő szerentsélen Revolutiójoknak vége szakadt. Vitézek! A' győzedelmek adóját illeti az első ditsős-

ség. És minekutánna jóléteményiért annak buzgó hálákat adtunk, ti hozzátok fordulunk, 's a' győzedelmes és háládatos haza nevében néktek mondunk köszöneteket. Reátok függeszti szeméit Orosz Ország, és kevély lévén azzal, hogy illyen derék fiai vagynak, emlék könyveiben fel fogja ditsőséges tetteitek emlékezetét tartani. Ti a' vitézséggel, még az igazi katonának más jeles virtusait is öszvekötitetek, nevezetesen; a' győzelem után való maga mérséklést, a' meg győzöttettekkel való nyájás bánást, az ellenség kéméllését, ha t. i. az köteleességére vissza tér, — az elletetek fegyvert nem fogott lakosoknak életek és javaik mindenkor szentek voltak előttetek. Katonák! ne szünjetekek meg ennekutánna is, bennetek vetett bizodalunkat megőrizni, 's a' békességnek helyre állása után, legszorosabban tartásatok meg a' rendet magatok között, 's azon legyetek, hogy a' meghódolt Országban, a' hozzátok való hajlandóság és Rendszeretet mint az előtt, nem külömben a' Mi Thronusunkhoz való szeretet és ragaszkodás, 's az Orosz Ország eránt való tisztelet napról napra nevedjék. Szent Pétervárában Oct. 6-dikán (18) 1831.

Miklós.

Az Augustovói Vajdaságban uralkodó marhadög miatt, se marhákat se juhokat nem szabad onnan kihajtani, hogy a' gónosz dög tovább ne terjedjen.

Miólta Varsóban a' Cholera kiütött, benne mindöszve 2186-an haltak meg. Megszülvén a' nyavalya, a' szegények számára állított ispotályok bezarattak.

Frantzia Ország.

A' Pairek Kamarájának Nov. 2-kán tartott Ülésében Gróf Guilleminot, Frantzia Orzágnak a' Török Udvarnál volt Köveleje, Követségének utolsó Actái-

ról e'képpen ad számot: Azt mondák vala a' Királyi-Tanátsban szinte úgy, mint a' két Kamarában „hogy én, buzgó igyekezetem által felre vezetlve, Instructio nélkül, vagy is inkább Instructio ellen békesség idején szóllítottam háborúra, azt az Igazgatószéket, a' melly-nél meghatalmazott Követ voltam, — hogy én, holmi Német Országból vett levelektől indittatván, Martius 25-dikén a' Török főtanátshoz egy Követségi jegyzést küldöttem, mellyben Török Országot fegyverre nógattam, 's arra ösztönöztem, hogy a' rajta elkövetett méltatlanságokért álljon bosszút; — holott tudnom kellett volna azt, hogy a' meghaltak állapotjában heverő Törökország, azt a' Jegyzést a' Hatalmasságok Képviselőivel, ezek pedig a' magok Kabinétjével azonnal fogják közölni; — és utóljára, hogy én 30 's 31-dik Mártiusban költ hivatalos tudósításomban azon Jegyzésről szót sem téven, lételét a' Király Igazgatószéke mind addig tagadta, míg későbbi levelemre annak valósága felől tsakugyan meggyőződött.“ Ugyan; Uraim! ítéljék meg tsak nyemosan ezen előadás mivóltát. En is közöttök lévén azon kevés számú férjfiaknak, kik az ő katonai pályájokat a' Revoluciónak mindjárt elején kezdették, 's az abban folyt ütközetek hosszú rendjét végig élven, sokkal közelebből néztem azon ditsőséges háborúnak változó eseteit és szerentséllenségeit, mint sem hogy, mind azt gondosan ki ne kerültem volna, a' mi az én Hazámat szükség nélkül ismét azokra juttathatná. De ne felejtjük el azon veszedelemmel fenyegető környűllást is, mellyben Európa a' múlt Februáriusban és Mártziusban volt. Mint-hogy különös instructióim nem voltak, megnyugtató tudósítást is senkitől sem vettem, a' háborút elkerülhetetlennek kezdtem tartani, annyival is inkább, mi-

vel azon intések, mellyeknek hitelességét senki sem tagadhatja, minden kétségen kívül való dologgá tettek előttem azt, hogy Frantzia Ország és a' száraz föld nagy Hatalmasságai között folytatóndó háborúnak kiütése bizonyosan jelen van. Ezen intések olyanok voltak, hogy Követi és Polgári kötelelességeimet mulattam volna el, ha annak kitapogatótását nem vettem volna munkába, hogy ha talán reászükségünk lesz, tarthatunk e' számot a' fényes porta segítségére vagy nem. Mind e' mellett is, hivatalommal 's a' Frantzia Ország Intere-sejével meg-egyező vígyázással határoztam magamat ezen lépésre. Távól légyen, hogy a' Török fő tanátshoz küldött levelem, mellyben Török Országot fegyverre szóllítám, hivatalos lett volna, — nem, — az tsak egy egészen megbízott magános írás volt, melly által a' Reis-Efendinek azt mutattam meg, millyen nagyon hihető most Európában a' közönséges háborúnak kiütése, és hogy mitsoda hasznát fogja Török Ország venni annak, ha ezen háborúban mellénk áll. Valami egészen különös előre bevett veledést kell felvennünk, ha egy ilyen vígyazva tett nyilatkozatásban, minden további halasztás nélkül indítandó háborúra való felszóllítást akarunk találni. Külömben meg nem lehetne fogni, miképpen láthatott valaki, egy minden titulus és aláírás nélkül való 's tsak felvilágosító levelet, Követségi hivatalos Jegyzésnek. Hogy azok, kik a' Követségnél szokásban lévő formákat eppen nem ismerik, kik nem tudják a' dolgoknak Napkeleten való folyamatját, ilyen módon megtsalathozhatnak, természetes dolog; de, a' mint ugyan en gondolom, egy külső Ministernek, ki hajdan Frantzia Országnak Konstantinápolyban Képviselője volt, ki ugyan ott a' legkétségesebb környűll állások között adta jeleit a' ma-

ga állhatatlóságának és Ügyességének; kötelessége lett volna, egy ilyen szóból származott zavarban a' Tanátsot felvilágosítani. Helytelen állítás az is, hogy a' Portánál tartózkodó Követek, az én Jegyzésem kiadása után annak másolatját mindjárt más után megkapták volna. Magoknak az említett Követeknek előttem forma szerént tett nyilatkoztatása után mondom, hogy ők, az én írásomnak csak léteről és általános foglalatjáról tudtak valamit, 's azt is magános és nem hivatalos tudósításból. Nem kell tehát gondolni, hogy a' Török Főtanátsa' benne vetett bizodalommal visszaelt volna, úgy mint a' melly vissza élés, annak szókjásával, Interestéjével, és tulajdon nyilatkoztatásával ellenkeznek. Oda fellyebb azt mondom: hogy vettem Instructiókat. Igen is. Az én visszahívattatásomról szöllő parantsolat, két hivatalos levéllel érkezett együtt. Ezek én előmbe éppen ellenkező útat tettek, azzal, mellyen vélekedésem szerént Hazám javára, nekem ez ideig mennem kellett; — de ezen írás, eredeti formájában soha kezemhez nem jött. Az minden esetre későn érkezett. Az említett kettős hivatalos levéllel e' volt „költ Mártius 9 dikén“ 's éppen azon a' napon kaptam Páristól 800 órányi távolságról, igen hiteles forrásból azt az intést, melly által a' fenn nevezett lépésre indítottam. Egy nagy Hatalmasság Követje Januárius óta igen gondosan nézte azon Zavarodást, mellyet az ő Igazgatószékének az én Konstantinápolyban való mulatásom okozhatott. Szomorú dolog, hogy ezen több ízben megújított nyilatkoztatások velem nem közöltettek; hogy senki hozzám világos, 's meghatározott Instructiót, — a' mint illetet volna, — egy szóval ollyat nem küldött, a' millyenre szükségem lett volna arra nézve, hogy magamat azon Politikáról

való lemondásra határozzam, mellyet nekünk a' Török Udvar, mint a' tőlünk folytatandó, vagy tzelzött háboruban igen hasznos segítőerőt régtől fogva úgy szolgáltatott. De mind azokra, mellyeket felhozék, azt lehetne mondani: hogy meg kellett volna várnom ezen Instructiókat; — mintha bizony, ilyen környűlálások között, egy ollyan Országban, hol a' Lassúság systemája uralkodik, lehetne a' drága időt vesztegetni; mint ha egy Követnek csak valamely biztos módjára kellene tselekedni. Hát azon nevezetes esetekben, mellyek az én tisztipályám alatt Nap-Keleten történtek, én Instructio nélkül semmit sem tehettem, és nem volt szabad semmit is tennem? Vagy ezt kelle vala tselekednem akkor is, midőn a' magam fejétől tett határozás által, megállíthattam az Orosz sereget, melly már Konstantinápolyt csak nem elfoglalta. Hogy pedig az én Mártius 30 és 31-kén költ hivatalos levelemben a' Török Udvarnál tejendő lépéseimről nem emlékeztem, annak ezen egyszerű oka van: Ezen hivatalos levelek az Urakhoz postán küldődtek, 's nekem, hogy a' Ministeriumot arról, a' mit csináltam, más úton tudósítsam, bizonyossá kellett várakőzés által lennem a' felől, hogy az én Kurírom rendelt helyére el megyen. Akár millyen nyughatatlanságot mutattak légyen is az idegen Követek, 's akár melly zavarodásban jöttek is a' Ministerek, az én véletlen tselekedetem hallására, midőn ők a' Hatalmasságoknak békességet ígértek; az igazsággal és a' politikával talán még is inkább megegyezett volna, ha az én vissza hívattatásom nem abban a' pillantatban mondódott volna ki, a' mikor elbolsáttatásom kérése kézbe került. Hát csak egyedül azzal tehetett egyenességét az Igazgatószék nyilván valóvá, hogy engem, kihalgatás nélkül kárhoztatott?

E' szerént minекutánna, hét esztendeig, a' legterhesebb környűállások közt folytatott hivatalomtól egy pillantat alatt meg fosztattam, a' nagy buzgóságtól elragadtatott Törvénszék még azzal a' hibával is vádol, hogy én egy holt testet akartam feltámasztani. Ha szinte a' szerentsélen környű állások hihetővé tehetők is egy kevés ideig, hogy Török Ország halva fekszik, én azonban nagyon bizonyos vagyok a' felől, hogy abból a' lélek még eddig nem ment ki. En azt, a' mint már mondam, háborúra hívni nem akartam. De ha az Igazgatóság politikája azt hozta volna magával, hogy hadakozzunk, Török Ország, abban az esetben felélesztetvén, meggyőződése szerént nem keveset nyomott volna a' történetek mérőserpenyőjében. Úgy tartom, hogy ezen rövid felvilágosítás elég arra, hogy Tisztitársaim rólam illendőképpen ítéljenek, 's annak megmutatására, hogy mióta szükség kénszerített engem említett lépésem tételére. Engedellen én, a' mint sokan állítják, az Instructiókhoz, mellyeket t. i. nem is vettem, egyáltalában nem voltam. En tudom, hogy széles kiterjedésű követi jussommal soha vissza nem éltem, — hiszem különösen, hogy az én legdrágább betsültre vágyasomat, melly hazának, minden tölem kitelhető módon való szolgálás igyekezetében áll, egész életemben soha el nem mellőztem. Illyen magam viselete mellett, úgy tartom, hogy azon Kamara tiszteletét, mellynek tagjának lenni szerentsém van, megérdemlettem."

Azon törvényjavallat, melly a' közönséges dolgokra felveendő 18 millió frank rendkívül való költsönről szól, a' Pairek Kamarájában 67 voksal 3 ellen Nov. 4-kén fogadódott el.

A' közönséges tanításra ügyelő Minister Nov. 2-kén költ kerülő írásában

azon Kezdő-oktató könyveket nevezte meg, mellyek szerént az Oskolákban ennekutánna tanítani kell. A' Vallásge való útmutatásban használtatnak, a' Római Katholicusok Oskoláiban: Fleur y nek, Ross vet től helybehagyott kis historiai Katechismusa. — A' Protestansok Oskoláiban, egy a' Bibliáról legközelebb kijött munka, melly egyszersmind az Ó és Új Testamentomnak historiai foglalátját is előadja. Az Izraéliták Oskoláira nézve, az izraéliták Consistoriuma tartozik valami tzelerányos könyvet mutatni. Az Olvasásban való oktatásra az Alphabet, et premier livre de lecture, rendeltetett, — mellyből 500,000 példány nyomtattatván, Frantzia Országnak 25,000 közönséges Oskoláiban elosztódott.

A' S e m a p h o r e Marseilleből közli: hogy egy hajó, melly Alexandriából 25 napi utazás után Oct. 17-kén érkezett Máltába azt a' hírt hozta: hogy a' Cholera, melly Egyiptomban mintegy 50,000 embert ragadott el, nagy hirtelenséggel el tünt. Napjában tsak 10-en halnak meg Cholerában. A' főbb rangú idegenek közül Alexandriában tsak a' Spanyol Consul lett ezen nyavalyának áldozatjává.

B e l g a O r s z á g.

A' Senátusnak Nov. 2-kán tartott Ülésében Vilain Ur adta hivatalosan elő azon Biztosságnak vélekedését, mellynek a' békesség tractátusát illető törvényjavallat megvizsgálása tététt kötelességévé. A' hírtvivő Ur a' Tractátust úgy lekinté, mint olyan' szükséget, mellynek Belgium magát tartozik alávetni, egy olyan boldogabb jövőndő reménylése alatt, mellyben azon veszteség, a' mit az jelen állapotjában szenved, ismét kipótólódik. A' Biztosság úgy vélekedik,

hogy a' maga vonogatás a' háborúnak minden nyomorúságait ki fogja az Országra árasztani, 's azt a' meggyőzette-
 tes esetben elébbeni állapotjába fogja viszsza tenni. Egyébaránt a' Ministerium határozza el, hogy a' Tractátus elfogadása mellé mitsoda feltételeket kelljen ragasztani: — legfőbbnek gondolja Leopoldnak megismerését, mint Belgák Királyát. Beszédje végén a' hírmondó, a' Biztosságnak azon való keserves fájdalmát jelentvén, hogy tőlök polgártársaik egyrészenek el kell szakadni, a' törvényjavallat elfogadását ajánlotta. Az öregebb Moreghem az egész dolgot a' Leopold Király böltsességére bízza, ki bizonyosan fog ahoz érteni hogy az Országra nézve a' legkedvezőbb Resultatumokra létessek szer. A' L e f e b o r e M e u r a t U r nyilatkoztatásának sumája ez: Ha én azon Tractátust, melyet nyakunkra tolnak, közönséges politikai szempontból nézem, úgy találom, hogy annak tzelja, Belga Orzágnak régi állapotjába való visszatétele. Mert a' Conferentia tagjai tapasztalás után jól tudják, hogy a' népek nem szűnnek meg mind addig míg kedvetlenséget éreznek, mozogni, ha tsak durva és erőszakos zabolán nem tartatnak, — az sem esmeretlen dolog pedig a' Meghatalmazottak előtt, hogy Leopold ilyen eszközök-höz nem fog nyúlni. En tehát bizonyosan tudom, hogy a' Conferentzia a' Restauratiót, a' maga útálatos Combinatiójának haszinte nem meglehető, legalább nagyon hihető következésének tartja. A' Conferentiának egyrésze kívánja a' Restauratiót, más része ugyan azt nem teszi, de azonban a' háborútól való félelem miatt magát annak ellene szegezni nem bátorkodik. Ezen én vélekedésemnek maga a' hollandiai Király szolgál gyámolául. Ugyan is ő, a' Conferentia végzését megértvén sem haragot sem

örömet nem mutatott, az a' felől való gondolatját magában tartotta, és azt tsak tselekedeteiből láthatjuk. Ő a' Tractatus elfogadása alól magát nem vonogatta, de el sem fogadta azt, és ha nem hibázok, nem is fogja elfogadni; mert ő semmi olyan dologban megegyezni nem akar, a' mi nekünk későbben ő maga és vélekedése ellen fegyverül szolgálhatna. Ő a' dolgokat magokra hagyva, elakarja azoknak kimenetelét várni. Azt a' Tractátust akarja Ő megállapítani, melly az ő szemei előtt nem egyéb, mint az ő éjszaki tartományinak a' déliektől való elszakasztása. Az után várakozik ő, hogy a' 24 tzikkelyekből kiáradó nyomorúságok vigyék néki hatalma alá viszsza az ő felkelt alattvalóit. 'S ezek így lévén ugyan hogy kívánhatják a' Leopold Ministerei azt, hogy én ilyen kimenetelű dologra adjam megegyezésemet. En néki inkább barátja mint tanátsadója vagyok akkor, midőn a' Tractatus elfogadását ellenzem.

A' Belga Képviselők-Kamarájának Nov. 3 kán tartott Üléseiben már a' Limburgi és Luxemburgi Képviselők közzül egy sem volt jelen.

A' f. h. 2kán estve érkezett Hágába a' Kurír, melly oda a' belga-Követek Kamarájának a' Londoni Conferentia végzéseiben való megegyezése híret vitte meg.

H o l l a n d i a.

A' Hágai Ujság jelenti: A' Főhadi vezér Főhadiszállása ma megy Hertzogenbuschba. Gen. Lieutenant Geen Tilburgba, a' Saksen Veimári Hertzeg pedig Boxelbe ma teszük által főhadi szállásokat. A' mi seregünknek a' múlt hónap 23 kán kezdődött Mozgásai azzal végződtek, hogy az, ezúttal igen jó magát őltalmazó állásban van,

de úgy, hogy magát megtámadó fekvésbe igen könnyen áttal teheti, ha talán az ellenség fejet a' mi birtokunk megtámadására merné vetni. A' hadi dolgokhoz értőknek ítélete szerint seregünknek mostani állása az Oraniai Hertzeg nagy fővezéri talentomára mutat.

O r o s z O r s z á g.

A' Pétervári Ujság Oct. 29 kén jelent: Ó Felsege az Orosz Tsászár, Oct. 11-kén (23) estveli 11 órakor érkezett Moszkauba. Más nap 8 órakor ennek jeléül minden tornyokban zászlók függesztettek ki. A' nép véghetetlen számmal gyűlt a' királyi Palota és Templom környékére a' hol ő Felsegét leírhatatlan öröm érzések, 's nyilatkozatások között fogadták. A' múlt esztendőben, a' Cholera-tól rettegő nép bátorítására és segítségére, most pedig azért ment Oroszország Uralkodója Moszkauba, hogy a' közelebb nyert győzedelmen való örömebe az Ország hajdani fővárosát is részeltesse, és hogy azért együtt adjanak a' minden jók Adójának buzgó hálákat.

B é t s.

Béts belső és külső városaiban Nov. 14-kén déltől fogva cholera-ban:

Nov. 15-kén délig megbetegedtek 20 an, kigyógyultak 14-en, meghaltak 9 en.

Nov. 16 kán délig megbet. 24-en, kigyógy. 7-en, meghal. 15-en.

Nov. 17-kén délig megbet. 23 an, kigyógy. 15 an, meghalt. 11 en.

E' szerint Sept. 14 kélől fogva Nov. 17-kéig megbetegedtek 3797-en, kigyógyultak 1750, meghaltak 1810-en, orvoslás alatt vagynak még 237-en.

M a g y a r O r s z á g.

Vigasztaló tudósítások jönnek a' két Magyar Hazából mindenfelől, hogy az

epeveszély vagy egészen megszűnt, vagy pusztításában szeréntatomást alább hágy, ott is a' hol az újonnan üt ki.

Bihar Vgyében már tsak Mező Keresztesen van 3, és Sz. Péterszegen 7 beteg, mind gyógyuló félben. Ezen Megyének kevés helyeit lepte meg a' nyavalya, ú. m. Deretske és Kaba M. városokat, Berettyó Sz. Márton, Sámson, Bakonszeg, Sáránd, Hentzida, Gáborján, Romádi, M. Keresztes, Sz. Péterszeg helységeket és N. Várad Városát. Az egész Vgyében 400,000 lakos közül tsak 650 en lettek a' nyavalyának áldozatai.

Ó Gyallai Besse János Úr, a' ki három részét a' földnek öszvejárta, mint ezt a' Budai Német Ujságban (1829) kiadatott rövid élelleírásban olvasni lehetett, 's a' ki most ismét utazásra készülven Hazáját, az idő viszontagságai miatt talám örökösen elhagyja, barátságosan közlöttele velünk a' következő híradást Körösy Hazánkfijáról, a' ki Tubetben több esztendeig mulatott. Bengálból a' Calcuttai Angoly Ujság (Government Gazette) ezt írja.

„Simla városból érkezett levélből értettük, hogy Cosme de Körösy Konaor városába érkezett, és magával számos jegyzéseket hozott, mellyek a' Tubeti nyelvet illetik. Úgy látszik, hogy ő Szótárt és Grammatikát is készített ezen nyelvyben; ezen munkáján három esztendeig fáradhatatlanul dolgozott. Mi legyen következő szándéka ennek az iparkodó Magyar-nak — nem tudjuk.“

Miskóltzról Nov. 7-dikén.

Buda-Pestről a' Haza szívéből hozánk is eljutván a' köz tzélra egyesülés lelke, a' mi már itt többek fejében megfordult, valósággá lett. — Városunk jelesebb Kereskedői e' f. e. elein

össze állottak egy Casino Társaság megfundálására. E' végett az Almásy Familiának tágas udvarát, a' rajta lévő épületekkel (10—12 szoba) kibérlette. — Be vesz Tagokká minden míveltebb 's nemesebb társalkodás örömeit nem háborító, jámbor erkölcsű Személyeket, a' Társaság alap. törvényei szerint, golyóbisok által véghezmenő elválasztás útján. —

Megyénk Fő Ispányi Helytartója Báró Vay Miklós Úr (ki egyszersmind Pártfogója is e' kis Egyesületnek) Al-Ispányink, a' Vrgye Tisztviselőji, vidékünk több Földes Urai, 's Városunk számos közép rendű lakosai Tagjai e' társaságnak. — A' Tagok két félék: Állító vagy mulató Részvényesek (Actionariusok). Azok a' Társaság tulajdonkép megfundálói, kiknek a' hazai termékekkel kereskedés jobb lábra állítása fő tzeljok; ezek tsak mulatság kedvéért Beállottak. Vannak kétszáz állító Részvényesek, ötven ezüstfjával. — A' Tőke még tsak tíz ezer ezüst forint, és így a' Kereskedés még tsak kisebb kiterjedésű; hanem most azon Javallat lételre hozása forogván szóban, hogy a' Tagok egy egy Részvény után ezer ezüst ftig való teljes bátorságot, törvényes úton kimutatni, és lekötöni tartozzanak, hogy e' szerint a' Casino-nak tízezer ezüst forint kész pénz mellett, kétszáz ezer ezüst ftig legyen hitele: biztosan reményljük, hogy e' jó szándék teljesedvén, hasznos következeseket fog szülni; annyival inkább, mivel az Egyesület; kereskedése foglalatosságaiiban a' betsületet, pontosságot, termékek valódiságát hitelességét, minden vissza élések lehető eltávoztatáso-

kat alap-törvényeivé tette. — A' mulató tagok öt ftot fizetnek esztendőnként. — A' Jegyzőkönyv vitelében, 's külömben is a' társalkodásban a' magyar nyelven divatban. — A' mulatság 's társalkodás eszközei gyarapítására nyóltz féle újságok, 's több folyó-írások járnak.

E' tsöpörödő Intézet már is az élet eddig nem ösmért sok ártatlan örömeivel, gyönyörűségeivel élni tanított bennünket. — Az illó tisztelet betsület megadásán kívül semmi személyes tekintet nem korlátoz bennünket. — Minden a' vele rokon érzésünkhöz szít, azokkal mulat, közli tudomásait, tapasztalásait, 's a' t. Minél jobban ki fog ezen élet módja fejtödni, annál több örömekre, hasznos idő töltésekre, sőt Kereskedői tekintetben valóságos nyereségre is tartunk számot. — Annyival jobban sajnálnók, ha ne talán megszakadozván erőnk, megerősödésünk előtt gyengülnünk kellene, — a' mitől felhődzünk. — Ugyan is

A' közelebbi Septemberben némelly Nemes Urak egy újabb 's nagyobb Egyesület megfundálására bocsájtottak világ elibe egy meghívást. — Mivel azonban ezek közül kik magokat ennek felállítására aláírták többen óhajtanák, hogy a' két társaság egybe olvadna, mely egyesülés által az erejében gyarapodván a' közhasznú tzelra sikeresebben is munkálódhatnék; reményljük, hogy ez több fontos okoknak és éppen a' társaság tzelja elérhetésének tekintetéből meg is állapíttatik. Sok siralmas következesit tapasztalván már a' megszakadásoknak, kívánnók, hogy valahára minden közös jó tzelra egyesített erővel iparkodnánk.!!

Szerkesztető és Kiadó Márton J ó's e f, Professor, (Landstrasse Nro 315.)

Nyomató: Nemes Haykul Antal, (Obers Bächer-Strasse Nro 755.)